

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

3. Aliæ definitiones impugnantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

tum Fonseca his verbis traditur ab ipso; nec dispositio eorum quæ in prædicamentis ponuntur est excogitata sed in rebus inventa, nam distinctio superiorum, & inferiorum inter se non est distinctio rationis, sed ex natura rei: atqui hoc totum falsitatis vitio laborat: ergo; ut probetur hæc minor supponamus primo per impossibile prædicata distinguere ex natura rei, nihilominus à parte rei non datur superioritas, & inferioritas inter illa, sicut non reperitur inter ipsa prioritas, & posterioritas, quia licet talia prædicata distincta sint ex natura rei, nihilominus identificantur inter se realiter, sed idem realiter respectu sui ipsius, nec est prius, aut posterius, nec superius, & inferius realiter, quia alias idem respectu sui ipsius opponeretur quod est summum absurdum, etiam si datur distinctio ex natura rei: ergo; quod autem opponeretur sic probatur, quia superioritas, & inferioritas, prioritas, & posterioritas sunt relationes oppositæ, & oppositiones relative, ubi enim est oppositio datur oppositum, sicut ubi datur albedo datur album, sed inter illa prædicata per se datur superioritas, & inferioritas, quæ sunt oppositiones: ergo talia prædicata sunt opposita, sed stante identitate reali inter aliqua propter solam distinctionem ex natura rei, nullo modo potest dari oppositio inter illa prioritatis, & posterioritatis, superioritatis, & inferioritatis: ergo non potest dari dispositio superioritatis, & inferioritatis propter solam distinctionem ex natura rei; minor hæc sic probatur; divina essentia in sententia Scotistarum distinguitur ex natura rei ab attributis, & nihilominus essentia divina non est prior realiter attributis, nec habet superioritatem à parte rei respectu illorum, ex eo quod identificatur realiter cum attributis, sed substantia, corpus, vivens, & cætera prædicata essentialia identificantur realiter, licet distinguantur ex natura rei: ergo non sunt opposita relative, ac proinde non superiora, & inferiora, genera, & species, priora, & posteriora: ergo dispositio illa superioris, & inferioris inter prædicata non est naturalis, & realis, sed fictitia, & voluntaria, non in rebus inventa, sed ab intellectu excogitata sumpto aliquo fundamento à rebus ipsis.

- 16 Ultimo, quia nulla datur distinctio ex natura rei inter illa prædicata ut patet ex dictis tractatu de differentia, quest. Virum genus, & differentia distinguantur ex natura rei? Quod etiam probavimus disp. de universalibus in communi, & in metaphysica disp. 2. quest. Virum prædicatur ens ex natura rei à differentiis? sed tota ratio quare Fonseca asserit talem dispositionem esse realem, & naturalem, est quia concedit illam distinctionem; ergo si nullo modo datur illa, nullo modo dabitur dispositio inter prædicata essentialia, quæ sit naturalis, & realis, & non fictitia.

SVBSECTIO III.

Aliæ definitiones impugnantur.

- 17 Contra secundam definitionem insurgo primo, quia improptiis vocabulis composita est talis definitio; nam dicitur in illa, sunt divisiones entis in quibus prædicata collocantur, sed improprie loquitur qui dicit in divisionibus collocatur hoc, & illud, divisio enim partitio, separatio, & destructio divisi est, sed in separatione parti-

tione, & destructione nihil collocatur aut ponitur, ponitur autem proprie in sede, loco, ordine, aut dispositione: ergo ut proprie loqueretur debet dicere prædicamentum est ordo, seu sedes, aut dispositio in qua ordinantur, & ponuntur prædicata essentialia.

Confirmatur, quia sicut improprie definiretur mundus dicendo, sunt divisiones entis in quibus omnia particularia entia collocantur, nam licet verum sit quod omnia quæ in mundo collocantur sint partes entis, nihilominus divisio entis est antecedens ad constitutionem particularium entium, & sic non potest definiri res per illam, v.g. leo, & homo constituantur dum dividitur animal per rationale, & irrationale, & nihilominus male definirer hominem dicendo, homo est divisio animalis addendo rationale; equus est divisio animalis, addendo inhibibile: ergo similiter licet verum sit quod prædicamenta fiant per divisionem entis in decem genera, &c. nihilominus, quia illa formalis divisio non est constitutio neque essentia illorum, quæ in tali serie, & ordine prædicamentorum sunt, sed antecederet se habet ad prædicamenta incongrue per tales divisiones definiuntur illa.

Ultimo, quia in prædicamentis ratio principalis non est actus intellectus, neque ens rationis, sed prædicata realia essentialia, ens autem rationis indirecte pertinet ad prædicamentum, ut ipse Auctor in explicatione huius definitionis dicit: atqui in illa definitione prius, & principalis ponitur (& ideo in recto) particula illa, divisiones, quæ significat aut actum intellectus dividendum, aut ens rationis ex tali actu resultans: ergo non est recta, siquidem non explicat res ut sunt.

Dices illud vocabulum, divisiones, significare distinctiones.

Contra, quia aut illa distinctio est realis, aut rationis; si realis est falsa, quia prædicamenta non constituuntur per distinctionem realem; multa enim prædicamenta non distinguuntur realiter ut sunt actio, & passio, & relatio, & absolutum in sententia ipsius P. Hurt. ergo deinde quia distinctio non est constitutio rei, sed sequitur ad constitutionem, & ad esse illius: ergo illa definitio quæ explicat essentiam prædicamentorum per id quod est secundarium ad illa non est essentialis. Præterea quia in vnoquoque prædicamento nulla datur distinctio realis inter prædicata quibus constituitur: ergo falso dicitur quod prædicamentum sint distinctiones reales entis; si rationis eodem modo refutatur ut nunc refutavimus divisionem rationis.

Deinde, quia diminuta videtur illa definitio, siquidem hic auctor ait in quibus prædicata collocantur, sine eo quod explicet esse essentialia illa, quia in prædicamentis non omnia prædicata, sed solum essentialia, & primario non quæcumque essentialia, sed solum genera, & species quæ completa vocantur, ponuntur.

Ultimo definitionem P. Rubij sic impugno primo, quia prædicamenta per se pertinent ad metaphysicam primario: ergo primario dicunt entia realia ut de se patet, & secundario dicunt entia rationis, atqui in hac definitione P. Rubij datur isteron, proteron, ponendo in obliquo prædicata essentialia (genitivus enim est casus obliquus, & ideo dicitur ordo prædicatorum essentialium) ac proinde indirecte, & primario ac directe ens rationis, ordinum nimirum, & ideo ponitur in recto nominandi videlicet

Quæst. I. Quid sit prædicamentum, &c. 503

videlicet casus; ergo non est recta definitio, quia in ea non explicatur essentia definiti ut convenit, v. g. hæc non esset bona definitio filij est pater generans Filium, quia Filius in recto deberet poni, & pater in obliquo, & ideo in recto definiretur sic est genitus à patre; ergo similiter in nostro casu non est recta præsens definitio.

24 Secundo peccat vitio longitudinis, & prolixitatis, nam ut ex summulis patet, definitio debet esse brevis, & clara; ergo non est recta.

25 Tercio, quia illa particula quæ ponitur in definitione sub vno quodam genere quo nihil est superius, veritate caret, nam falsissimum est dicere capita prædicamentorum ita esse suprema ut non detur aliud genus supra illa, hoc enim latissime demonstrabitur *quæst. sequenti*.

SUBSECTIO IV.

Nostri secunda conclusio ponitur.

26 Secunda conclusio, hæc est recta definitio prædicamentorum: Prædicamenta sunt prædicata essentialia disposita ordine superioris, & inferioris à supremo genere illius ordinis, usque ad infimam speciem. Hæc est sententia expressa Divi Thomæ *opusculo 48. cap. 1. in principio*, ubi sic ait, quia prædicamentum dicitur quædam prædicabilia seu prædicata ordinata in ordine prædicamentali.

27 Aliter potest hoc modo definiri: prædicamentum est constitutum ex prædicatis essentialibus dispositis inter se secundum ordinem superioris, & inferioris: sed quia hæc definitio æquivocatione laborat in particula illa, constitutum, ideo postponitur prima.

28 Et eam sic explicio, inter duas rationes, quarum una est ens rationis, & altera ens reale principalior locum debet obtinere ens reale quam ens rationis, & ideo in constitutione, seu definitione prædicamenti in recto ponuntur prædicata essentialia, quæ sunt ens reale; ordo autem quia est ens rationis in obliquo ponitur, quia talis obliquus indicat rem sic significatam per talem casum; minus principaliter pertinere ad rationem definiti, & ideo dicitur in nostra definitione disposita ordine.

29 Per illam particulam prædicata essentialia disposita, docetur prædicamentum ordinari ad cognoscendum naturas rerum, quæ non possunt cognosci nisi tali ordine disponantur constitutiva essentialia earum, scientia enim medijs præmissis, & propositionibus habetur de rebus, quæ propositiones debent fieri necessario ad concludendum in syllogismo ex prædicatis essentialibus, quibus constituuntur subiecta, quorum naturam percipere intendit scientia per syllogismos evidentes, & demonstrationes, in quibus prædicata recte disponuntur, & enuntiantur de subiectis, quibus apte scientia comparatur, talique scientia verum à falso distinguimus circa essentias rerum, captiones fallaces evitamus, laqueosque deceptionum vel scindimus vel dissolvimus, sunt enim prædicamenta quasi rerum omnium, quæ in orbe terrarum reperiuntur quasi exercitus, & phalanges validissime, quibus recto ordine dispositis contra errorum, & ignorantie tenebrarum manus, & catervas bellum fortiter inimus, & veluti apperto Marte dimicantes hu-

iusmodi adversarios in fugam convertimus, ac terga vertere cogimus manifeste, & tandem desideratam, gloriosamque victoriam reportantes io triumpho, io triumpho, ingenti gaudio perfusi canimus iucundissime.

Dicitur à ordine, quia sine illo potius aggregatio quam prædicamentum esset, sine quo propositus finis nullo modo acquireretur, quæ ordo ut diximus non est realis: sed rationis cum fundamento tamen à parte rei eo modo quo supra diximus de universalibus in tractatu illorum.

Dicitur à supremo genere, non quia aliud superius genus non reperiatur: sed quia licet detur aliud, nihilominus est primum in eo ordine, vel substantiæ vel quantitatis vel qualitatis, &c. sub qua omnes, v. g. substantiæ completæ quatenus distinguuntur à quantitate, qualitate, & cæteris comprehenduntur, ideoque data opera non à primo, seu à summo genere, (quia hæc verba significant non dari aliud prius genus supra illa) sed à supremo diximus, supremum enim quocumque maxime universaliter dicitur.

Ponitur usque ad ultimam seu infimam speciem, quia series prædicamenti in atoma specie consumatur, individuum autem non ingreditur prædicamentum. Quod sic probatur. Nam prædicamentum sunt prædicata essentialia, quæ de individuo prædicantur: sed prædicata essentialia, quæ de illo dici possunt finiuntur, & sistant in atoma specie: sed individuum est extra speciem, & est ipsum subiectum de quo illa prædicantur; ergo individuum non continetur in prædicamento, præcipue, quia quidquid addit individuum ultra infimam speciem est extra essentiam individui, ita ut quidquid progreditur ultra speciem infimam non sit essentialiter singulari: ergo optime dicitur in definitione à supremo genere usque ad infimam speciem.

Ultima conclusio: prædicamenta sunt tantum decem, quam conclusionem amplector potius propter auctoritatem tot gravium Doctorum, quam propter rationum pondera, & evidentiam, quia ut ait P. Suarez, hæc veritas non est per se nota, quæ enim evidens, aut immediata connectio est inter illa extrema: solum enim congruentia possunt asserri ad huiusmodi conclusionem confirmandam, quas statim proferemus: sed ubi deficit claritas demonstrationum cogit pondus auctoritatum gravissimorum Doctorum, quorum adeo infixa est medullis hæc sententia, ut de illa hæc verba protulerit P. Suarez *tom. 2. metaph. disp. 39. sect. 2. num. 12*. Iam vero tam est receptum philosophicum dogma de numero decem prædicamentorum, & consequenter de numero novem generum accidentium præter substantiam, ut quasi temerarium in philosophia existimetur hoc in dubium revocare, illud ergo ut certum supponamus ex communi sensu, & ore omnium, & rationem sufficientem illius investigemus, si ille.

Hanc appertis verbis tueretur Aristoteles in *Logica, lib. de categoriis cap. 4.* ubi sic annumerat decem prædicamenta; eorum, quæ nulla complexione dicuntur singula aut substantiam significant, aut quantitatem, aut qualitatem, aut ad aliquid, aut ubi, aut quando, aut situm esse, aut habere, aut agere, aut pati, quod præterea satis clare *lib. 5. metaph. cap. 7.* expressit ibi, ut autem substantia quidem, inquit, ut in summa dicamus